

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XIV. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2007. Karácsony

Karácsonyi melléklet

KÉPEK ÉS KÉPESLAPOK

Mélykék háttér előterében fehérre meszelt házak ragyognak. Egymásba kapaszkodnak a völgy ölelésében, körvonalikkal szinte kimetszik a sötétséget, vasos hókucsmáik alól keskeny szemekkel néznek az egyre mélyülő éjszakába. Ágak hajlonganak az erős szélben, a megtelepedő vastag hótakaró alól itt-ott feketéllő fatörzsek villannak. Amott – a falu határán túl – fenyves erdő magasodik. Mindent betölt a fehérség, s alig észrevehető az a két alak egymás(ra)ba hajló kérdőjelek-, akik szélnek feszülve távolodnak az előttük-utánuk tornyosuló hókupacok között... Téli kép... Sütő András, Áprily Lajos, Tamási Áron világát idéző erdélyi táj...Festője szintén erdélyi, Péliné Emődi Etelka...

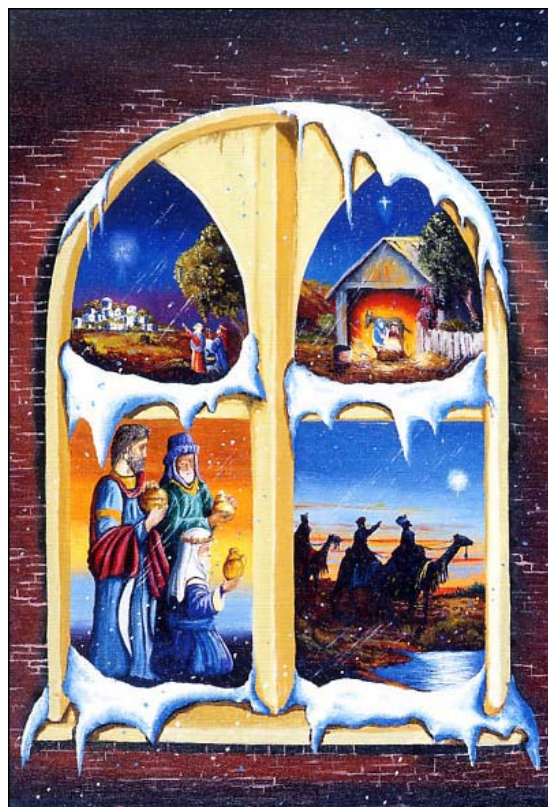
Képeslapok... telet, karácsonyt hozók...

Az egyikben egy ikonablak. Négy szárnyán egy-egy bibliai jelenet. Mozgalmasságuk, eseményteliségük mögül felfénylik az időtlen, a jelen pillanatának súlya, örömtelisége. Egy csillag küldi szét sugarát a kékségbe zárt város felett, feltündököl millió társa közül, hogy betölthesse küldetését ezen a

különös éjszakán. Felfelé kémlelő tekintetek, három arc feszült figyelme, s az egyik vándor magasba lendülő karja. Intenzív figyelem, intenzív várákozás. A három vándor közeli, kinagyított képe, kezükben ajándék; egyikük térdelő, alázatos főhajtása. Majd a következő (harmadik) jelenetben kitágul a tér, fenn a tündöklő csillag, ahogy átragyog a végtelenből, Isten világából, az emberibe, s a tevéhátan utazó hatalmasságoknak, királyoknak mutatja az utat. Az ikon negyedik jelenete már a betlehemi istállóba visz bennünket. Narancs és tűzpiros fénybe burkolózva áll a szárnnyal, előtte József és Mária, s fehérbe vonva a Kisded, kinek jelenlétét csak sejtethetjük. A négy részre osztott ablakszem-ikon körül, között megcsurgó hófoltok választják szét és kötik össze a karácsonyi születéstörténetet.

Egy másik képeslapon jelenkori angyalok. Két kisgyermek zsákruhában, angyalszárnyakkal, mezítláb. Egyik kezében egy bot, végén csillag; a másik kezében egy tekerics, amiből áhítattal karácsonyi dalt énekel. Szállongó hóesésben, téli éjszaka kékjében felfehérlik e két angyal, kiárasztva modern világunkba a gyermeki derűt és bizakodást.

Ez utóbbi, két képeslap (két festmény) nemcsak témája miatt kíváncsok ide. Alkotóik ugyanolyan művészek, mint kortársaik. Ugyanolyan művészek, de mégis Mások. „Különlegességük” nemcsak alkotói munkájukat, de mindennapi életüket is meghatározza. Alapjaiban határozza meg. Hiszen toloszékhez kötött, segítségére szoruló, szájjal és lábbal festő emberek ők. Akik itt élnek velünk, körülöttünk, ismeretlenségük-

„BETLEHEMI ANZIX” Kyriacou Kyriacos

ben ismerősen, s korlátozottságuk ellenére is igyekeznek teljes, tartalmas életet élni... akik kitartóak, reményteliek, tehetséggel áldottak... akik alkotásaikkal fel és meg tudják idézni átelt karácsony- emlékeinket, - tapasztalatainkat, -érzeteinket... akikkel és által még erőteljesebben, de annál nagyobb szelídséggel, alázattal hangozhat fel karácsonykor a mennyei seregek kórusa: „Dicsőség a magasságban Istennek, És béke a földön a jóakarató embereknek.”

Polányi Éva

Valamennyiőnknek- határainkon innen és túl, egészségeseknek és segítségre szorulóknak- békés, áldott karácsonyt kíván a Szerkesztőség!

Ann Lund Christensen képe

FRANÇOIS MAURIAC: KARÁCSONYI MESE

I

A magas falak fölé emelkedő vékony plafon próbált levegőhöz jutni az iskolaudvaron, ahova éppen kiengedtek minket. Ezen a napon azonban Garouste úr síphangjára nem a megszokott zsvivajjal válaszoltunk, ahogy egyébként a szünetekben szoktunk. A Fiú születésének előestéjén voltunk. Aznap arra ítélték bennünket, hogy ködben sétáljunk a külvárosi sárban, így olyan fáradtak voltunk, amilyen fáradtak csak hét éves fiúk lehetnek tizenöt kilométerrel a lábukban.

A kollégisták papucsba bújtak. A többiek a kijárat felé fordulva várták, hogy értük jöjjenek, és kiszabadítsák őket mindennapos börtönükből. Nem túl nagy étvággal haraptam bele egy kiflibe, lélekben már máshol jártam, a karácsonyeste misztériuma foglalkoztatott, melyben hamarosan elmerülhetek, az örök érvényű szertartás gondolata. A fogadószoba ajtaja mögött kell majd várakoznunk, míg meggyújtják a betlehemi jászol gyertyáit... Mama így kiált majd:

- Bejöhetnek!

Mi pedig beszaladunk a szobába, mely egyedül e zen az estén kel életre. A parányi lángok odavonzanak bennünket a gyermekét körülálló pásztorok és állatok kis csoportjához. A lámpácska, mely Heródes csomagolópapír hegycsúcsra épült palánkvárában ég, titokzatos és tiltott ünnep illúzióját kelti bennünk. Térden állva énekeljük a kedves kis dalt:

*Istálló volt a szállása,
Szalma volt a fekhelye,
Istálló volt a szállása,
mIsten oda alászállta.*

Isten leereszkedése a lelkünkbe hatol majd... A jászol mögött lesz mindegyikünk számára egy ajándékcsoomag és egy levél, melybe maga Isten írta be fő bűnünket. Már el is képzeltem a lakatlan szoba mélységes sötétjét a jászol körül: egyetlen tolvaj sem tarthatta vissza többé a lélegzetét az alkív és az ablakok levélmintás függönyei mögött. A falakon a halott emberek arcképei az örökkévalóság mélyéről hallgatják vékony hangunkat. Aztán este lesz, és a gyermek elalvás előtt még egy utolsó pillantást vet vasalt orrú cipőjére, összes cipője közül a legnagyobbikra - arra, amelyik a kandalló hamujában részese lehet annak a titoknak, amit minden karácsonykor mindhiába próbálok leleplezni. Az alvás ugyanis olyfajta zuhanást jelent, amit egyetlen gyermek sem kerülhet el.

Így hát előre átéltem ezt az áldott estét, fejemet a kapu felé fordítva, amelyen hamarosan belép a szobalány. Kezdtél alkonyodni. Bár még négy óra sem volt, izgatottan vártam, remélve, hogy előbb jönnek értem. Hirtelen üvöltözés hallatszott az udvar egyik sarkából. Az összes gyerek kiabálva rohant oda:

- Kislány, kislány!

A kis Jean de Blaye-nak hosszú, göndör hajfürtjei miatt kellett kiállnia a kintzást. Lányos fürtjei kivívták a leborotvált fiúfejek

„Karácsonyi hangulat” - festette: Lapper Alison

megvetését. Csak én csodáltam őket titokban, mert a kis Lord Fautleroy hajfürtjeire emlékeztettek, akinek imádtam a történetét, melyet a *Saint Nicolas* 1887-es számában olvastam. Ha kedvem támadt elzékenyülni és sírni, elég volt rápillantanom az anyja karjában ülő kis Lord képére, s elolvasni a képaláírást:

Igen, mindig is édesanyja volt a legjobb, legmeghittebb barátja...

Ám a többi gyerek nem ismerte a *Saint Nicolas* 1887-es számát, s nem tudták, hogy Jean de Blaye hasonlít a kis Lordra, így aztán kínozták. Én pedig gyáván távol maradtam az egészszől, annyira gyengének éreztem magam.

Ezen a napon mégis megdöbbenem, hogy a falka nemcsak azt kiabálja: „Kislány, kislány!”, hanem más szavakat is, amiket először nem is értettem. A fal mellett osontam oda, hogy magamra ne vonjam a kíméletlen bandavezér figyelmét, aki Jean de Blaye esküdt ellensége volt. Campagne-nak hívták, két évvel idősebb és egy fejjel magasabb volt nálunk, valóságos óriás a szemünkben, csaknem isteni erővel megáldva. A gyerekek körbeállták Jean de Blaye-t, és ezt kiabálták:

- Elhiszi! Elhiszi! Elhiszi!

- De mit hisz el? - kérdeztem egyik osztálytársamtól.

- Elhiszi, hogy a Jézuska jön le a kandelóbolból...

Gondolkodás nélkül rávágtam:

- És?

De társam közben újra üvöltöni kezdett a farkasokkal. Még közelebb mentem: Campagne megszorongatta a kis de Blaye csuklóját, miután jól a falhoz nyomta.

- Elhiszed, igen vagy nem?

- Fáj!

- Valld be, és elengedlek...

Erre a kis de Blaye hangos és erőteljes hangon, mint egy hitét megvalló mártír, így szólt:

- A mama mondta, a mama nem hazudik.

- Halljátok? - üvöltötte Campagne. - A kisasszony mamája nem hazudik!

Alázatos nevetésünk közepette Jean de Blaye megismételte:

- A mama nem hazudik, a mama nem csapott be engem... - E pillanatban észrevettem, és hozzám fordult:

- Frontenac, te nagyon jól tudod, hogy igazat mondom. Az előbb beszélgettünk erről séta közben!

Campagne felém fordult, én pedig hebegni kezdtem kegyetlen macskaszeme látán:

- Csak azért csináltam, hogy gúnyt űzek belőle...

A hét éves kor a gyengeség, a gyávaság kora. Ekkor Garouste úr közeledett felénk, a banda szétszéledt. Indultunk felöltöinkért és táskáinkért.

Jean de Blaye utolért az utcán. A szobalány, aki hazakísérte, szívesen szegődött a szobalányom társaságába.

- Tudod jól, hogy igaz... csak megijedtél Campagne-tól, ugye? Csak mert megijedtél tőle?

Zavarba jöttem. Tiltakoztam az ellen, hogy megijedtem volna Campagne-tól... Nem, nem tudom, hogy igaz vagy sem... Végül is az egésznek nem sok jelentősége van, hiszen megkapjuk a játékot, amit kértünk... De honnan tudta a Jézuska, hogy Jean ólomkatonákra és szerszámosládára vágyik, én pedig játék istállóra és játék farmra?... És hogy lehet, hogy a játékok a Magasin Universel Áruházból valók?

- Ki mondta ezt neked?

- Láttam tavaly az árcédulákat...

Jean de Blaye ugyanazt ismételte:

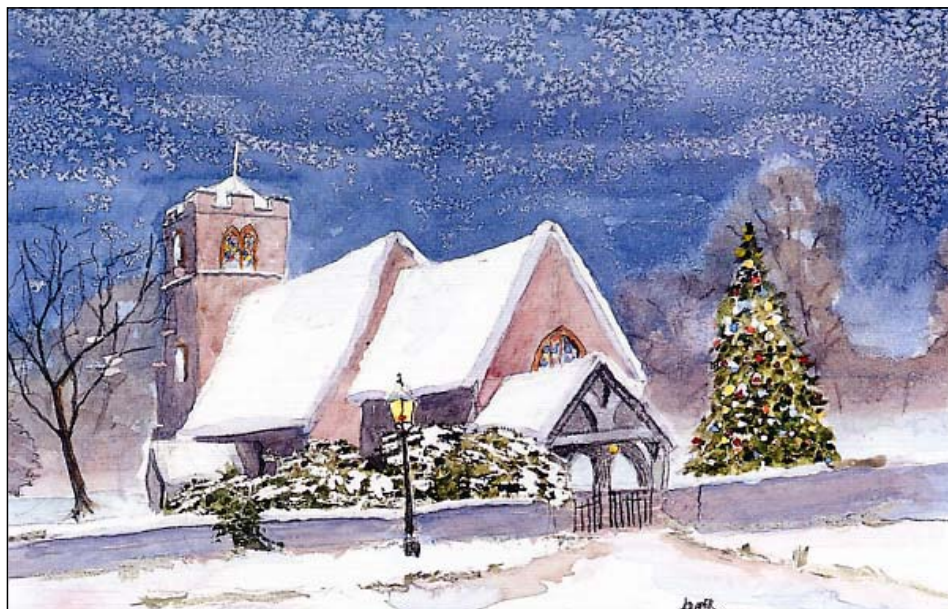
- Ha egyszer a mama mondta...

Éreztem, hogy megzavartam.

- Figyelj, mondtam, ha úgy döntenék, hogy egyáltalán nem alszunk, akkor csak meg kellene gyújtani a gyertyát, fogni egy könyvet vagy beülni egy fotelba a kandalló mellé, hogy biztosan ébren legyünk, mire megjön...

- A mama azt mondja, ha nem alszunk, nem jön el...

A boltok fényesen ragyogtak a párától nedves járdákon. A Cours des Fossés sétá-

lóutcát ellepték az árusok bódéi. A gázlám-pák megvilágították a rózsaszín cukorkákat, s kedvünk támadt beléjük kóstolni, mert túl rossz minőségűek voltak ahhoz, hogy vásároljunk belőlük.

- Úgy is tehetnék, mintha aludnánk...
- Akkor tudni fogja, hogy csak úgy tesszünk, mert ő mindent tud...
- Igen, de ha a mama az, ő elhiszi majd, hogy alszunk.

Jean de Blaye megint rákezdte:

- Nem is a mama az!

Elértünk az utca sarkára, ahol el kellett válnunk a téli szünet végéig, Jean ugyanis másnap vidékre utazott. Könnyörögtem neki, hogy ne aludjon majd el karácsonyeste, én pedig elszántan készültem nyitva tartani a szememet. Majd elmeséljük egymásnak, mit láttunk... Megígérte, hogy megpróbálja. Utána néztem. Néhány másodpercig még láttam a vállán himbálózni hosszú göndör lánytincseit, azután kicsiny árnyéka eltűnt az esti ködben.

II

Házunk a katedrális közelében volt. Karácsony estéjén a Pey-Berland-torony nagyharangja hatalmas zúgással töltötte be az éjszakát. Ágyam hajókabinná változott, s a hangok zápora elragadott, elringatott a hangviharban. A vibráló fényű éjjeli lámpa ismerős kísértetekkel népesítette be a szobát. A függönyök, az asztal és a karosszékre rendetlenül lehajgált ruhák már nem fenyegetően vették körül ágyamat: megszelídítettem ezeket a vadakat. Ők pedig vigyáztak álomra, ahogy a dzsungel népe vigyázott a kölyök Maugli álmára.

Nem kellett félnem, hogy elalszom: a nagyharang ébren tartott. Belekapaszkodtam az ágy rácsaiba, olyan erős volt az érzésem, hogy testestül-lelkestül ki vagyok szolgáltatva ennek a jó viharnek, mely nem akar nekem rosszat. Mama benyitott az ajtón. Nem nyitottam ki a szemem, de megismertem ruhájának selymes hangjáról. Ha tényleg ő az, aki leteszi a játékokat a cipőm mellé, akkor még most megteszi, gondoltam, mielőtt elmegy az éjfél misére. Megpróbáltam úgy lélegezni, mint egy alvó gyermek. Mama hozzám hajolt, éreztem a leheletét. Ez minden elhatározásomnál erősebb hatással volt rám: gyorsan átkaroltam a nyakát és szenvedélyesen megöleltem.

- Jaj, kis bolondom! Kis bolondom! - ismételtette, miközben csókolgatott. - Hogy akarod, hogy eljőjön, ha nem alszol? Aludj, kicsi Yves, aludj, szeretett fiacskám, aludj szépen, kicsiny gyermekem...

- Mama, úgy szeretném látni!

- Azt akarja, úgy szeressük, hogy nem látjuk... Tudod, hogy amikor a misén leereszkedik az oltárra, mindenki lehajtja a fejét...

- Mama, ugye nem haragszol meg, de hát, szóval egyszer nem hajtottam le a fejem, felnéztem és megláttam...

- Hogyan? Csakugyan láttad?

- Igen! Vagyis... egy fehér szárny végét láttam...

- Ezen a mai éjszakán nem szabad nyitva tartani a szemünket. Ha alszol, akkor fogod a legjobbban látni őt. Meg ne próbálj ébren maradni, mire hazaérünk a templomból...

Becsukta az ajtót, léptei lassan eltávolod-

Festette: G. P. Gonzalez Patino

ta. Meggyújtottam a gyertyát, és a kandalló felé fordultam, melyben az utolsó parázsló fadarab is elhamvadt. A cipőm ott állt a kandallórácsok között, ennek a mélységes, sötét négyyszögnek a szélén, ebben a koromra és hamura nyíló süllyesztőben. Innen süvített be a nagyharang öblös hangja, szörnyűséges dallal töltve be a szobát, egy dallal, mely mielőtt elért volna engem, a tetők fölött kószált, a Tejúton, hol egybemosódik a karácsonyjé, ezeryi angyal és csillag. Nem az lepott volna meg, ha megjelenik a gyermek a kandalló sötét mélyén, ellenkezőleg, az, ha nem történik semmi. Egyébként máris történt valami: két üres cipőm, e két szegény - mindennapjaimhoz nőtt - nagdarab láb-beli hirtelen különös, valószínűtlen jelleget öltött, mintha ide, szinte az időn kívülre helyezték volna őket, mintha egy kisfiú cipőjét hirtelen megérinhetné a nem látható világból áradó fény. A titok oly közel volt, hogy elfújtam a gyertyát, nehogy elriasszam az éjszakák éjszakájának láthatatlan népét.

Ha rövidnek tűnt számomra az idő, az minden bizonnyal azért volt, mert az időn kívül kerültem. Valaki benyitott az ajtón, én pedig behunytam a szemem. Ruhájának selymes hangjából, a papír zizegéséből tudtam, hogy ez csakis a mama lehet. Ő volt az és mégsem ő, úgy tűnt nekem, hogy valaki anyám alakját öltötte magára. Tudtam, hogy az éjfél misén, amit el sem képzelhetünk, s amire engem nem vittek el, mama és a fivéreim biztosan megkapták már az ostyát, s összetett kézzel és olyan erősen behunyt szemmel mentek vissza helyükre, hogy nem értettem, hogyan találhatták meg székeiket. Persze mama volt az, aki, miután a kandallónál tett-vett, odalépett az ágyamhoz. De ő ott élt a mamában: nem választottam el őket egymástól: a hajamba fújt lehelet olyan mellkasból származott, melyben ott pihent még Isten. Ebben a pillanatban egyszerre hullottam anyám karjába s mély álomba.

III

A szünet utáni első reggelen fölvettem a cipőmet, a cipőt, mely részese volt a csodának, de mostanra nem volt más, mint közönséges, vasalt orrú lábbeli, akár egy csasi patája, amely a vékony platánfa körül tocsog az udvar pocsolójában a nyolcórás becsöngetésre várva. A kiabáló, kergetőző gyerekek tolongásában hiába kerestem Jean de Blaye

lányosan göndör tincseit. Megvárakoztattott, nem tudtam neki rögtön elmondani a titkot, amit lelepleztem... Miféle titkot? Megpróbáltam elképzelni a magyarázathoz szükséges szavakat, hogy majd megértsen.

Jean de Blaye fürtjei láthatatlanok maradtak. Megbetegedett volna? Talán sokáig nem fogom megtudni, mit látott karácsonyeste? A tanteremben megkerestem Jean de Blaye helyét. Idegen gyerek ült ott, egy sima hajú. Először nem is értettem, hogy ő az. Nem ismertem volna meg, ha nem emeli rám kék szemét. Ami igazán meglepett, az a megkönnyebbültsége, a felszabadultsága volt. Haja kevésbé volt rövidre nyírva, mint osztálytársaié. A fodrász elég hosszú haját hagyott neki ahhoz, hogy baloldalt elválaszthassa.

A tízórai nagyszünetben, ahogy kiengettek minket az udvarra, Jean de Blaye keresésére indultam, és meg is találtam, amint kis Dávidként a nagy Campagne előtt állt, mintha a hajával nem az erejét, hanem a gyengeségét vesztette volna el. A megzavart Campagne szabad utat engedett a fiúnak, aki leült a bejárat egyik lépcsőfokára, hogy becsatolja görkorcsolyáját. Messziről néztem, nem mertem közelebb menni, meghatározatlan szomorúsággal gondolva arra, hogy többé láthatom a napon ragyogni, Jean de Blaye vállán himbálózni a kis Lord Fautleroy hajtincseit. Végre elhatároztam magam:

- Nos hát? Betartottad a szavad? Ébren maradtál?

Jean de Blaye a következőket mormolta anélkül, hogy fejét fölemelte volna:

- Tényleg azt gondoltad, hogy elhiszem... hogy ennyire hülye vagyok?

És miután megint rákezdtem:

- De emlékezz vissza... alig két hete - a fiú még jobban ráhajolt a korcsolyájára, és biztosított róla, hogy színlelte az egészet, hogy gúnyt űzön belőlünk:

- Nyolcévesen mégsem kölyök már az ember!

Minthogy még mindig úgy beszélt hozzám, hogy nem nézett rám, nem tudtam tovább magamba fojtani az égető kérdést:

- Szóval akkor a mamád becsapott?

Egyik térdével letérdelt a földre, hogy megszorítsa korcsolyaszíjait. Zefírszárnyaként elálló füle elvörösödött. Nem tágitottam:

- Mondd csak, de Blaye, a mamád... Szóval beugratott?

Egy mozdulattal felállt és rám szegezte tekintetét. Ma is magam előtt látom a mogorva kis piros arcot, az ő szeszorított ajkakat. Kezét végighúzta a fején, mintha eltűnt fürtjeit keresné. Megvonta a vállát:

- Többet nem fog beugratni.

Szinte akaratom ellenére azt válaszoltam, hogy anyáink nem hazudtak nekünk, hogy minden igaz volt, és hogy láttam... Félbeszakított:

- Láttad? Igazán? Láttad? Hát én is láttam!

Majd talpra ugrott, és a szünet végéig megállt nélküli a platánfa körül korcsolyázott. Megértettem, hogy kerül engem. Attól a naptól fogva nem voltunk többé barátok. A rá következő évben a szülei elköltözött Bordeaux-ból, én pedig nem tudtam, mi történt vele azután.

IV

Fiatal éveimben csupán egyetlenegyszer fordult elő, hogy karácsony szent éjszakáját nem a szeretteim között töltöttem vidéken. Egyetlenegyszer fordult elő, minden bizonynyal néhány évvel a háború előtt. Hagytam magam elcsábítani valami éjszakai mulatóhelyre. Csábítóim nevét is elfelejtettem, annál elevenebben emlékszem rettenetes szomorúságomra. Ebben a „mulatós” hangulatban a Pey-Berland-torony nagyharangja nagyobb erővel zúgott bennem, mint a város tetőin, ahol születtem. Rettenő hangjával elnyomta a cigány zenészek hegedűjátékát. Az élet azon pillanatai közé tartozott ez is, amikor egészen biztosak lehetünk abban, hogy elárulunk valamit. Társaim nem árultak el semmit, mert nem kellett dönteniük. Elképzelhető, hogy néhányuknak az enyémmel hasonló gyerekkoruk volt, de már régen elfeledkeztek róla. Én voltam az egyetlen ebben az ételszagban s az idióta refrének hangzavarában, aki képzeletben újratemtette a jászol csodálatos kis szigetét a fogadószoba mélységes sötétjében, az egyetlen, aki visszaemlékezett a régi dalra, mely Isten leereszkedését és alázatát énekli meg. Noha még igen fiatal voltam, a gyertyák egy oly távoli múlt messzeségéből lobogtak felém, hogy ezerévesnek hittem magam. S mégis éreztem, hogy égetnek. Nem, nem volt semmiféle mentségem, hiszen költő voltam, a költőben pedig olyan lélek lakozik, melynek mélyén semmi nem érhet véget. Hova hurcoltam, hova merészeltem elhurcolni ezen az éjszakán a gyerekkoromat, mely nem hagyott el?

Ittam, hogy elfeledkezem a vétkemről. Mennél többet ittam, annál jobban eltávolodtam társaimtól. S annál jobban zavart a nevetésük. Felálltam az asztaltól, és elindultam a bárpult felé, egy olyan zugba, ahol kevésbé vakított a fény. Odakönyökölttem, és rendeltem egy whiskyt. Abban a pillanatban, amikor a Jean de Blaye nevű kisleány gondoltam, megpillantottam magát Jean de Blaye-t, mellettem ült egy bárszéken. Nem kételkedtem benne, hogy ő az. Ugyanaz az örökzöld szem világította meg ezt az elhasználdott fiatal arcot, melyet magamban felragyogni láttam, s most meg tudtam volna érinteni. Megszólítottam:

- Nem kellett volna levágni a göndör fürtjeidet.

Nem tűnt meglepettnek, de kásás hangon megkérdezte:

- Miféle fürtöket?

- Amit 1898 karácsonyi szünetében vágta le.

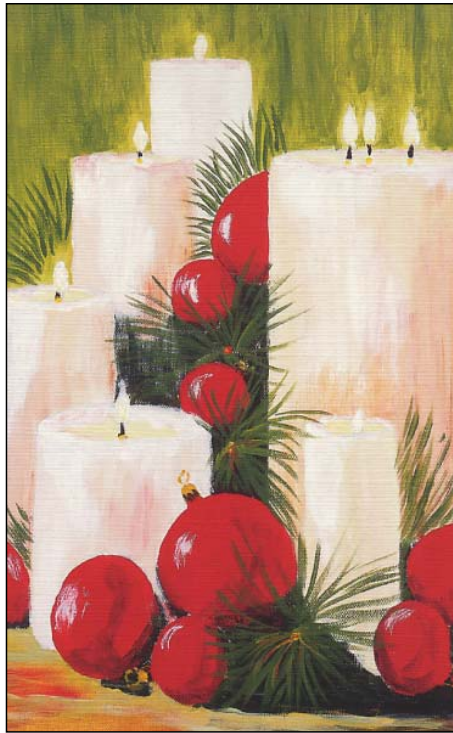
- Valakivel összekeversz, világos!, de nem baj... Olyan távol vagyok önmagamtól ma este!

- Én viszont tudom, hogy te vagy de Blaye.

- Honnan tudod a nevem?

Sóhajtottam egyet, fellélegeztem: ő az!, tényleg ő az! Megfogtam a kezét:

- Jean, emlékszel a platánra?

Loughnan John: Gyertyák

Felnevetett:

- A platánra? Milyen platánra? Egyébként nem Jeannak hívnak, hanem Philippe-nek. A bátyámat hívták Jeannak... Talán vele tévesztesz össze?

Micsoda fájdalom! Szóval ez csak az öcsce, akiről Jean de Blaye akkoriban mesélt... Hogyan is tévedhettem ekkorát? Philippe arcában nem volt semmi fény. Egyszer csak megszólalt:

- A göndör fürtök... Jean hajfürtjei... Eről eszembe jut egy történet...

Elmesélte, hogy anyja szobájának komódján volt egy kulcsra zárt ezüstszelence. Jean azt állította, hogy kincs van benne. A két fiú a kincsről álmodozott, ám anyjuk nem akarta megmutatni nekik, s megtiltotta, hogy a szelencét kinyissák. Anyjuk és Jean között folytonos küzdelem volt, folyton egymás ellen ágáltak.

- Jobban szerette, mint engem - mondta Philippe. - Sőt azt hiszem, a lelke mélyén csak őt szerette... De valami elválasztotta őket egymástól, nem is tudom, mi... Egy napon Jean felfeszítette a szelence zárát. .. az első zár volt ez, amit felfeszített, de sajnos nem az utolsó! A kincs nem volt más, mint az ő gyerekkori hajtincsei, hihetetlen, nem? Olyan volt, mint egy halott haja. Jean rettenetesen méregbe gurult... Tudod, milyen volt ezekben a pillanatokban. Tajtékozott, s akkor nyugodott csak meg, amikor látta elégni gyermekfürtjeit a kandallóban. Este az anyám... Nem is tudom, miért mesélem el neked mindezt...

Folytatta az ívást. Arra gondoltam, hogy múlt időben beszél a bátyjáról. Előre tudtam a választ a kérdésre, amit közömbös hangon

tettem föl:

- Meghalt?

- Tavalay, a saigoni kórházban... Közöltük a hírt az újságban, de nem küldtünk parte-cédulát... Gondolható! A botrányos ügyletei után, azok után, ahogy élt...

Megkérdezhettem volna: „És milyen életet élt?” Inkább csak ennyit mondtam:

- Igen, igen... tudom... - És valóban tudtam, hogy Jean rossz fiúként végezte, tudtam, hogy elveszett.

Emlékszem, gyalog mentem vissza diákszállásomra. Vékony platánok ágaskodtak rácsaik fölé, a koszos beton fölé, hogy ágakat megfürdessék a hajnali ködben. Sokan járkáltak még az utcán. Magam előtt látom fiatal fiúk egy csoportját, amint egy részeg nőt tuszkolnak be egy taxiba. Szemem, ennek a karácsonyéjszakának a káoszától igen távol, a háztetők feletti jeges térségeket kereste, ahol az angyalok laknak, kiket éppen most ébresztett a Pey-Berland-torony nagyharangja. Van tisztán látó részegség is. Miközben úgy éreztem, fölemelkedem, nem is gyerekkorom emléke által, hanem a bennem élőként jelen lévő gyerekkorom által, csodálatos könnyedséggel alkottam magamban újra Jean de Blaye történetét. Ha költőnek születtem, ezen az éjszakán lettem regényíró, de legalábbis ekkor tudatosult bennem ez a képesség, ez a hatalom. Gyors és könnyű léptekkel haladtam, az alkotás hatalma repített. A két végén ragadtam meg Jean de Blaye sorsát: a lányos hajú kisfiú, aki szívében vad szenvedélyeket hordoz, és anyja iránt hatalmas, szenvedélyes érzelmeket táplál, majd a férfi, aki szinte gyermek még, és Saigonban, egy kórházi ágyon agonizál.

Újratemtettem magamban az iskolás fiút, akinek szent volt az anyai szó. Magam előtt láttam a tekintetét abban a pillanatban, amikor rájön, hogy anyja képes hazudni, a hangsúlyt a levágott tincsekre helyeztem: levágásuk jelentette a fiú odaadás végét... Itt végződött regényem prologusa, és itt vágtam a téma eleve: a fiatal him és az anyja összecsapása. A csúcspont a szelence-jelenet: Jean de Blaye gyűlölte az őt világra hozó anyában a macacsságot, mellyel életre akarta kelteni a gyermeket, aki nem ő volt már, a macacsságot, mellyel gyermekkorra foglyává tette őt, hogy biztosabban maga mellett tudhassa. Alig született meg benne a férfi, az anyával folytatott harc tragikusra fordult: az első barátság, az első szerelem, az első nem otthon töltött éjszaka, a pénzkövetelések, a be nem vallható társaság, az első súlyos kihágás...

Ott álltam ajtóim előtt. A születő nappali fény fehérre festette erkélyemet. A harangok a hajnali misére hívtak. Bár álmos voltam, felöltözve, begombolt kabáttal leültem asztalomhoz, tollat és papírt ragadtam, annyira féltem, hogy elfelejtem a bennem támadt gondolatokat! Regényíró született, s felémelte szemét erre a szomorú világra.

SZÁVAI DOROTTYA fordítása

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com